

คำนิยามศัพท์สำคัญในศาสนาอิสลาม²

1. Al-Quran หมายถึง คัมภีร์อัลกุรอาน ประกอบด้วย หลักคำสอน ความเชื่อ และวิถีปฏิบัติของศาสนาอิสลาม เป็นคัมภีร์ที่รวบรวมวจนะของพระเจ้าผู้เป็นเจ้าและเป็นธรรมนูญแห่งชีวิตของชาวมุสลิม
2. Al-Rahnu หมายถึง การจัดการที่มีการวางทรัพย์สินมีค่าไว้เป็นเครื่องค้ำประกันหนี้ อาจยึดทรัพย์ประกันนั้นไว้ได้เมื่อมีการผิดสัญญา เทียบเท่ากับการรับจำนำ
3. Bai Bithaman Ajil หมายถึง สัญญาซื้อขายสินค้าที่ผู้ขายจัดหาและจำหน่ายทรัพย์สินที่ผู้ซื้อต้องการให้กับผู้ซื้อ โดยอนุญาตให้สามารถผ่อนชำระเป็นงวดๆ ได้ตามระยะเวลาที่ตกลงกัน
4. Bai al-salam หมายถึง ลักษณะของการซื้อ-ขายที่ผู้ซื้อต้องจ่ายเงินล่วงหน้าและ ผู้ขายจัดส่งสินค้าให้ตามมาภายหลัง
5. Bai Muajjal หมายถึง การขายสินค้าโดยชำระเงินที่หลัง ซึ่งอาจจะเป็นการผ่อนชำระ หรือจ่ายเต็มทั้งจำนวน โดยราคาสินค้านั้นได้มีการตกลงกัน ณ เวลาที่ซื้อขายกัน โดยไม่มีการคิดค่าธรรมเนียมใดๆ สำหรับการชำระเงินภายหลัง
6. Hawalah หมายถึง เอกสารหรือตราสารทางการเงิน เช่น ตัวแลกเงิน เช็ค ดราฟท์
7. Ijarah wa iqtina หมายถึง สัญญาเช่าซื้อทรัพย์สิน หรือการทำ Leasing โดยกรรมสิทธิในทรัพย์สินยังเป็นของผู้ขาย
8. Istisna หมายถึง สัญญาที่ผู้ผลิตตกลงทำการผลิตและส่งมอบสินค้าให้ในอนาคตกดไว้และในราคาที่กำหนดไว้ โดยไม่จำเป็นต้องชำระเงินล่วงหน้าทั้งจำนวน สามารถที่จะแบ่งจ่ายเป็นงวดๆ
9. Jo alah หมายถึง สัญญาที่คู่สัญญาฝ่ายหนึ่งตกลงที่จะจ่ายเงินให้กับอีกฝ่ายเป็นค่าธรรมเนียมสำหรับการให้บริการ เช่น บริการที่ปรึกษาทางการเงิน เป็นต้น

² ประภา ประดิษฐากร, “การศึกษาการให้บริการทางการเงินและผลการดำเนินงานของธนาคารอิสลามในประเทศไทย,” น.18-21.

10. Kafalah หมายถึง สัญญาค้ำประกัน กล่าวคือ บุคคลหนึ่งตกลงที่จะค้ำประกันหรือรับผิดชอบในภาระหนี้สิน ความรับผิดชอบของบุคคลที่สาม ในกรณีที่บุคคลที่สามไม่ปฏิบัติตามสัญญา

11. Mudarabah หมายถึง สัญญาการร่วมลงทุนระหว่างคู่สัญญา 2 ฝ่าย กล่าวคือ เจ้าของทุนในที่นี้คือ ธนาคารและเจ้าของกิจการ โดยที่เจ้าของทุนไม่มีส่วนร่วมในการบริหารกิจการ โดยกำไรที่ได้รับจากการลงทุนแบ่งปันตามสัดส่วนที่ได้ตกลงกันไว้ล่วงหน้า ในส่วนของการขาดทุน เจ้าของทุนเป็นผู้แบกรับฝ่ายเดียว เจ้าของกิจการจะสูญเสียเฉพาะค่าแรงที่เสียเวลาโดยไม่ได้รับผลตอบแทนจากการลงทุนนั้น

12. Murabahah หมายถึง สัญญาการซื้อขายที่กำหนดอัตรากำไรไว้ล่วงหน้า (Mark-up Pricing) หมายถึง สัญญาซื้อขายที่ผู้ขายลงทุนซื้อสินค้าจากผู้ซื้อต้องการและนำมาขายในราคาที่รวมกำไรที่ต้องการเข้าไว้แล้ว เหมอมการชำระเงินอาจจะเป็นลักษณะผ่อนจ่ายหรือชำระเต็มทั้งจำนวน ผู้ขายสินค้าแบกรับความเสี่ยงในสินค้าจนกว่าจะส่งมอบสินค้าให้กับผู้ซื้อแล้ว

13. Musaqah หมายถึง สัญญาที่เจ้าของที่ดินหรือสวน ตกลงที่จะแบ่งผลผลิตให้กับบุคคลอื่นตามสัดส่วนที่ได้ตกลงกันสำหรับตอบแทนการบริการดูแลที่ดินหรือสวนของบุคคลนั้นให้กับเจ้าของที่ดิน

14. Musharakah หมายถึง สัญญาการร่วมลงทุน มีลักษณะคล้ายกับ Mudarabah แตกต่างกันตรงที่ Musharakah เป็นสัญญาที่คู่สัญญา 2 ฝ่าย มีส่วนร่วมในการบริหารงานและร่วมกันรับผิดชอบในผลขาดทุนตามสัดส่วนของการร่วมลงทุนและแบ่งปันผลกำไรร่วมกันตามสัดส่วนที่ได้ตกลงกันไว้ล่วงหน้า ส่วนใหญ่มักเป็นการลงทุนในระยะยาวและมักเกี่ยวข้องกับการลงทุนในโครงการต่างๆ

15. Muzaraah หมายถึง สัญญาที่คู่สัญญาฝ่ายหนึ่งขอใช้ประโยชน์ในที่ดินของอีกฝ่าย และแบ่งผลผลิตที่ได้จากการใช้ที่ดินนั้นร่วมกันตามที่ได้ตกลงกันไว้

16. Qard al Hasanah หมายถึง การให้สินเชื่อโดยไม่มีผลตอบแทน (zero-return loans)

17. Riba หมายถึง ส่วนเพิ่มที่จ่ายโดยผู้ยืมให้กับผู้ให้ยืมควบคู่กับการจ่ายเงินต้น ซึ่งเป็นสิ่งที่ห้ามกระทำในคำสอนของศาสนาอิสลาม เทียบเท่ากับดอกเบี้ยในปัจจุบัน

18. Shariah หมายถึง กฎหมายอิสลาม ซึ่งจะกำหนดกิจกรรมของชีวิตมนุษย์ออกเป็น 2 ประการด้วยกัน คือ ฮะลาล หรือสิ่งที่อนุมัติให้ทำ และฮะรอม หรือสิ่งที่ต้องห้าม การฝ่าฝืนกระทำถือเป็นบาป

19. Sunnah หมายถึง การประพฤติ ปฏิบัติ และคำสอนของศาสดามุฮัมมัด

20. Takaful หมายถึง การประกันภัย กล่าวคือ กลุ่มบุคคลตกลงร่วมกันในการร่วมรับความเสี่ยงที่จะเกิดขึ้น โดยทำการเก็บเงินจากทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้องและเมื่อเกิดความเสียหายขึ้นกับสมาชิกคนใดในกลุ่มก็จะนำเงินดังกล่าวมาชดเชยให้บุคคลผู้นั้น

21. Wadiah หมายถึง สัญญาการรักษาความปลอดภัยระหว่างคู่สัญญา โดยเป็นสัญญาที่ฝ่ายหนึ่งยินยอมมอบสิ่งของมีค่าให้กับอีกฝ่ายดูแล โดยที่ผู้ดูแลสามารถเรียกเก็บค่าธรรมเนียมในการดูแล ถึงแม้ว่าธรรมเนียมของศาสนาอิสลามจะเน้นให้บริการโดยไม่คิดค่าธรรมเนียมหรือเรียกเก็บแค่คุ้มกับต้นทุนที่เกิดขึ้นโดยไม่มีการแสวงหากำไรเพิ่ม

22. Wakalah หมายถึง สัญญาการเป็นตัวแทน คู่สัญญาฝ่ายหนึ่งแต่งตั้งบุคคลอื่นให้ปฏิบัติงานตามที่มอบหมาย โดยได้รับค่าธรรมเนียมตอบแทนจากการเป็นตัวแทนดังกล่าว

23. Zakah หมายถึง การบริจาคทาน เป็นหลักคำสอนของศาสนาอิสลามเพื่อประโยชน์ต่อคนที่ยากจนให้มีโอกาสที่ดีขึ้น